

Ezra Pound

Masky

N. Y.

Ty, město, moje milovaná, bledá! Ó, ty štíhlá,
slyš! Poslyš mne, a já ti vdechnu duši.
Na rákosu, jemně, tiše, naslouchej!

*A vím, že teď jsem šílený,
vždyť milion lidí je tu podrážděno shonem;
tohle není dívka.
A i kdybych měl rákos, nemohl bych hrát.*

Město, moje milá,
tys dívka s ňadry tolik drobounkými,
tys štíhlá jak třpytné rákosí.
Slyš mne, naslouchej mi!
A já ti vdechnu duši do těla
a ty budeš navždycky žít.

(Ripostes, 1912)

Dívka

Strom mi vešel do rukou,
míza mi stoupá do paží,
strom mi prorostl hrudí –
a v zemi
ze mne kořeny raší jak ramena.

Teď jsi strom,
teď jsi mech,
jsi květy fial, stonky ve větru.

Jsi dítě – tákhle vysoké,
a tohle vše je blábol, řekne svět.

(*Ripostes*, 1912)

Píseň lukostřelců z Šu

Hle, tu jsme, ulamujem první výhonky
a přemýšlíme: Kdy se dostaneme domů?
Jsme tu, protože nepřítel je z Ken-in,
vinou těch Mongolů nemáme klid.
Vybíráme měkké výhonky,
když zazní slovo „návrat“, naplní nás smutek.
Smutek v duši, tíha smutku, máme hlad a žízeň.
Obrana zůstává nejistá, ještě nelze pustit druha domů.
Vybíráme tuhé výhonky.
Ptáme se: Propustí nás v říjnu?
Ve věcech krále není klidu, nemáme odpočinku.
Smutek nás hryže, ale domů nepůjdeme.
Jaký to vykvetl květ?
Čí je ten vůz? Vojevůdce.
Koně klopýtají únavou, i jeho. Dřív byli silní.
Nemáme klidu, tři bitvy do měsíce.
Nebesa, ti koně jsou vyčerpaní.
Vojevůdci v sedlech, vojáci po boku.
Koně jsou vycvičení, vojevůdci mají šípy ze slonové kosti a toulce zdobené
šupinami.
Nepřítel je rychlý, musíme bdít.
Když jsme odcházeli, vrby se shýbaly pod tíhou jara,
zpátky se brodíme sněhem,
jdem pomalu, máme hlad a žízeň,
duši plnou smutku, kdo jenom pochopí náš žal?

(*Cathay*, 1915)

Provincia deserta

U Rochecoartu,
kde se kopce dělí
do tří úvalů,
v tré údolí, v změt křivolakých cest,
co dělí se na sever a na jih,
stojí pár stromů... šedých lišejníkem.
Tamtudy jsem šel
a vzpomínal.

V Chalais
stojí živý plot a sad;
starci na výminku, stařeny pod ochranou
tu mají domov –
je to útulek.
Přešel jsem staré trámy
a shlíd dolů
přes Dronne,
přes tok plný leknínů.
Východním směrem je cesta,
Aubeterre leží tím směrem
a hostinec tam spravuje nahrbený mluvka.
Znám ty cesty tam:
Mareuil na severovýchod,
La Tour,
u Mareuil stojí tři hlásné věže
a žije tam žena;
je ráda, když přijde Arnaut,
ráda mu půjčí suchou halenu.

Šel jsem
do Perigordu,
viděl jsem zášlehy ohně z pochodní
rýsovat stíny na vrata kostela;
ve tmě jsem slyšel, jak se řine smích.
Ohlédl jsem se přes řeku
a viděl tu stavbu,
dlouhé štíhlé věže, bílé sloupy.
Prošel jsem Ribeyrac
a Sarlat,
vystoupal po rozviklaných schodech, slyšel o Croyovi,

prošel přes základy En Bertranova hradu,
viděl jsem Narbonne a Cahors i Chalus,
viděl jsem Excideuil, šperk mezi hrady.

Řekl jsem:

„Tudy šel ten a ten.

Tady padl Lví Srdce.

Tady hlaholil zpěv.

Tady se někdo dal v běh.

Zde kdosi ležel s vyraženým dechem.“

Podíval jsem se k jihu z Hautefortu

a pomyslel na Montaignac na jihu.

Ulehl jsem v Rocafixadě

souběžně s rudnoucím sluncem,

sledoval měď, jak sestupuje

a zabarvuje hory,

viděl jsem pole, bledá a průzračná jak krystal,

ostré vrcholky, hřebeny, vzdálené tvrze.

Řekl jsem: „Tudy vedly dávné cesty.

Chodilo se přes ta a ta údolí,

kde k sobě vysoké síně měly blíž.“

Viděl jsem Foix na skalním cípu, Toulouse

i Arles s novou tváří,

viděl jsem „Dorata“ v troskách.

Řekl jsem:

„Riquiere! Guido.“

Vzpomněl jsem na druhou Tróju,

málo známé místo v Auvergnatu:

dva, co si házeli mincí, jeden dostal hrad,

druhý sedl k silnici a zpíval.

O ženě zpíval.

Auvergne uposlechl písně,

Dauphin ho podpořil.

„Hrad Austorovi!

Pieirovi zbyla píseň, hlas –

krásný muž je to, a milý.“

Dobyl tu paní,

unesl ji, ubránil ji před náporom vojska:

tak příběh končí.

Ta doba je pryč;
Pieire de Maensac je pryč.
Přešel jsem po těch cestách
a v duchu je viděl žít.

(*Lustra*, 1916)

Svou první knihu, *A Lume Spento (Při zhašených loučích)*, vydal **Ezra Loomis Pound** (1885–1973) roku 1908 v Benátkách; následovaly v těsném sledu sbírky *A Quinzaine for This Yule (Patnáctero ku dvanácti nocem, 1908)*, *Personae (Masky, 1909)*, *Exultations (Stavy vytržení, 1909)*, *Canzoni (1911)* a *Ripostes (1912)*. Již samotné názvy svědčí o silné středověké inspiraci, avšak autorova podrobná znalost původních textů (Artauda Daniela, Villona, Cavalcantiho, Danta) se tu sváří s „medievalismem“ anglicky psané literatury sklonku 19. století (prerafaelská skupina, Swinburne, ale i Yeats), a dlužno přiznat, že druhý vliv má často navrch. Poundovu situaci v tomto období shrnul T. S. Eliot slovy: „*Otázka zůstávala táž: Kam dál od Swinburna? A zdálo se, že odpověď zní: Nikam.*“

V této době Pound překypoval organizační energií, při vědomí, že nová básnická generace se musí prezentovat a prosadit i společensky, publikoval rychle, a jeho sbírky jsou často nedotažené – vzaty jakožto celek zůstávají tu více, tu méně slibnými skicami. Přesto v nich nacházíme jednotlivé mistrovské básně, které se formálně, ale často i tematicky odchyľují od hlavní linie a vymykají z širšího kontextu. Takový je N. Y., kde se Pound silou juxtapozice dvou rovin oproštuje od archaismu i nostalgie; taková je *Dívka*, kde se duch Ovidiových *Proměn* spojuje se staroanglickým *Snem o kříži* v krystalu básnického vědění, které si nepotřebuje vypomáhat „krásnými“ slovy ani „půvabnými“ verši.

Pound potřeboval vypracovat vlastní poetiku tvrdosti a akcentu. Důležitou pomocí mu zde vedle staroanglické aliterační soustavy byla čínská poezie, s níž se složitými oklikami začal seznamovat roku 1913. Z práce na tomto materiálu nakonec vzešla sbírka *Cathay (1915)*, první kniha, která ob stojí jakožto celek, a dokonce jeden z vrcholů Poundovy tvorby. Píseň lukostřelců z Šu zastupuje jakoby oba zmíněné vlivy: Pound později se zalíbením kvitoval, když zpětný převod této anglické básně do čínštiny vedl vždy ke dvakrát dvěma ideogramům na verš – čímž se staroanglický princip čtyř provázaných důrazů, rozdělených cézurou, jakoby převádí z oblasti zvuku a dechu do sféry znaku a myšlenky.

Provincia deserta spojuje začátek s koncem, ukazuje, kam mohl Pound díky románské inspiraci dojít *poté*, co se vymanil z její nadvlády. O nalezení „nové řeči“ svědčí pozvolný rytmus, v němž se myšlenka identifikuje s dechem, důraz na topologii a konkrétní detail i rezignace na básnickost ve starém smyslu (tj. na předvídatelný rytmus, „poetickou“ slovní zásobu a syntaxi i na konvence metaforicko-motivického ozvláštňování).

Titulu *Personae* čili *Masky* Pound později využil i pro definitivní výbor ze svých raných básní, který vyšel roku 1926.

Přeložil a komentář napsal Martin Pokorný.